

รวมบทความการตั้งครรภ์ ตั้งแต่สัญญาณการตั้งครรภ์ ไปจนก่อนคลอด
บทความ

ใช้เลือดออกในเด็ก อันตรายไหม? รู้ทันอาการตั้งแต่แรก ใช้เวลากี่วันถึง หาย

เม.ย. 21, 2026

10 นาที

ใช้เลือดออกในเด็ก สามารถพบได้บ่อยและมีความอันตรายสูง คุณแม่จึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษไม่ให้ลูกถูกยุงลายซึ่งเป็นพาหะนำโรคมามากัดลูกน้อยได้ แม้ว่าอาการเบื้องต้นของโรคใช้เลือดออกจะมีความคล้ายคลึงกับอาการป่วยทั่วไป คือมีไข้สูง แต่คุณแม่ควรหมั่นสังเกตอาการของลูกอย่างใกล้ชิด เพราะไข้เลือดออกในเด็ก อาจทวีความรุนแรงและเป็นอันตรายถึงชีวิตได้หากไม่ได้รับการดูแลอย่างทันท่วงที วันนี้เราจึงมีวิธีสังเกตอาการ ใช้เลือดออกในเด็กมาฝากคุณแม่เพื่อการเฝ้าระวังอย่างถูกวิธีกันค่ะ

คำถามที่พบบ่อย

เด็กเป็นไข้เลือดออกสามารถรักษาที่บ้านได้หรือไม่?

คลิก

สามารถพาลูกน้อยกลับไปรักษาตัวที่บ้านได้หากได้รับการยินยอมจากแพทย์ค่ะ เพราะในช่วงระยะไข้เด็กจะมีไข้สูงไม่ยอมลดต่อเนื่อง และอาการอาจทรุดลงจนเข้าสู่ระยะวิกฤตได้ ซึ่งในระยะนี้หากไม่ได้รับการรักษาอย่างทันท่วงทีอาจทำให้เด็กเกิดภาวะช็อกและเป็นอันตรายได้ค่ะ ¹

เด็กที่เคยเป็นไข้เลือดออกแล้ว สามารถเป็นซ้ำได้หรือไม่?

คลิก

เป็นได้ค่ะ เด็กที่เคยเป็นไข้เลือดออกแล้วสามารถเป็นซ้ำได้ เนื่องจากเชื้อไวรัสไข้เลือดออกมี 4 สายพันธุ์ หากเคยติดเชื้อครั้งหนึ่งอาจมีภูมิคุ้มกันสายพันธุ์นั้น แต่อาจมีโอกาสติดเชื้อไวรัสจากสายพันธุ์อื่นได้ ซึ่งในผู้ป่วยบางรายการติดเชื้อไข้เลือดออกครั้งที่ 2 อาจมีความรุนแรงกว่าครั้งแรกค่ะ ²

ไข้เลือดออกเด็ก หายเองได้ไหม?

คลิก

ไข้เลือดออกหายเองไม่ได้ การรักษาโรคไข้เลือดออกต้องรักษาตามอาการและประคองให้เด็กผ่านระยะไข้ได้อย่างปลอดภัย⁵ หากคุณแม่พบว่าลูกน้อยมีไข้สูงติดต่อกัน 2 วัน ให้สงสัยว่าเป็นไข้เลือดออก แล้วให้รีบพาไปพบแพทย์ทันทีนะคะ¹

สรุป

- ไข้เลือดออกในเด็ก เกิดจากเชื้อไวรัสเดงกี (Dengue Virus) โดยมีุงลายเป็นพาหะนำโรคมารูคน พบมากในเด็กที่มีอายุระหว่าง 5-14 ปี¹
- อาการของไข้เลือดออก แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะไข้ ในระยะนี้เด็กจะมีไข้สูงทันที และอาจเข้าสู่ระยะวิกฤต คือ ไข้ลดอย่างรวดเร็ว อาการทรุดลงจนถึงขั้นช็อกได้ และในระยะสุดท้าย คือ ระยะฟื้นตัวกลับสู่สภาวะปกติ¹
- เมื่อลูกมีไข้ให้ดูแลอย่างใกล้ชิด หากลูกน้อยมีอาการกระสับกระส่าย มือเย็น ชีพจรเบา ปวดท้องมาก อาเจียน และขับถ่ายเป็นเลือดให้รีบพาไปพบแพทย์ทันที เพราะอาจเป็นอันตรายต่อลูกน้อยได้¹
- วิธีป้องกันลูกน้อยไม่ให้เป็นไข้เลือดออกทำได้โดยให้กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทั้งภายในและรอบบริเวณบ้าน ไม่ว่าจะเป็นโอ่งน้ำ แจกัน รางน้ำที่อุดตัน กระจ่างต้นไม้ และจานรองตู้กับข้าว⁵

เลือกอ่านตามหัวข้อ

- รู้จักไข้เลือดออกในเด็ก อันตรายใกล้ตัวที่พ่อแม่ควรรู้
- ไข้เลือดออกในเด็กมีกี่ระยะ แต่ละระยะอาการเป็นอย่างไร
- ไข้เลือดออกในเด็ก กี่วันหาย
- ไข้เลือดออกในเด็กอันตรายไหม
- การดูแลเด็กที่เป็นไข้เลือดออก
- แนวทางการป้องกันไข้เลือดออกในเด็ก

รู้จักไข้เลือดออกในเด็ก อันตรายใกล้ตัวที่พ่อแม่ควรรู้

ไข้เลือดออกในเด็ก เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสเดงกี (Dengue Virus) โดยมีุงลายเป็นพาหะนำโรคมารูคน พบมากในเด็กที่มีอายุระหว่าง 5-14 ปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน¹ ความรุนแรงของโรคอาจมีความแตกต่างกันตามสายพันธุ์ของโรค และพันธุกรรมของแต่ละคน ที่สำคัญคือหาก

เคยป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกมาก่อนแล้วครั้งหนึ่ง การติดเชื้อครั้งต่อไปอาจส่งผลให้มีอาการ ไข้เลือดออกในเด็ก ที่รุนแรงยิ่งขึ้นกว่าเดิมได้ค่ะ²

สาเหตุของไข้เลือดออกในเด็ก

- ไข้เลือดออกในเด็กเกิดจากเชื้อไวรัสเดงกีที่มีอยู่กลายเป็นพาหะนำโรค ซึ่งเชื่อนี้มีอยู่ทั้งหมด 4 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ DENV-1, DENV-2, DENV-3 และ DENV-4 โดยจากการศึกษาทางการแพทย์และสถิติการระบาดในหลายปีที่ผ่านมา พบว่า สายพันธุ์ที่ 2 (DENV-2) มักถูกยกให้เป็นสายพันธุ์ที่รุนแรงที่สุด^{2,6}
- เมื่อยุ่ลงลายที่มีเชื้อไวรัสเดงกีไปกัดเด็ก เด็กคนนั้นก็จะได้รับเชื้อไวรัสเดงกีเข้าสู่ร่างกายตามไปด้วย⁵
- เชื้อไวรัสเดงกีจะใช้เวลาในการฟักตัวในร่างกายของเด็กประมาณ 5-8 วัน⁵
- หลังจากนั้น เด็กจะเริ่มแสดงอาการของโรคไข้เลือดออก เช่น มีไข้สูง จากการติดเชื้อไวรัสเดงกีในกระแสเลือด⁵

วิธีสังเกตอาการไข้เลือดออกในเด็ก

- ไข้สูงต่อเนื่อง 38-40 องศาเซลเซียส ยาวนาน 2-7 วัน²
- มีอาการทั้งหน้าแดง ตาแดง ปวดศีรษะ ปวดตา^{1,2} คล้ายไข้หวัดใหญ่แต่จุดสังเกตคือมักจะไม่มีน้ำมูก และไม่ไอ⁵
- ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ตามตัว และข้อต่อ^{1,2}
- มีอาการซึม และอ่อนเพลียมากอย่างเห็นได้ชัด^{1,2}
- ปวดท้อง คลื่นไส้ และอาเจียน^{1,2}
- มีอาการเลือดออกตามร่างกาย เช่น เลือดกำเดาไหล ไอบมีเลือด ถ่ายอุจจาระเป็นสีดำ^{1,2} หรือมีจุดเลือดออกตามผิวหนังตามแขนขา และข้อพับ ประมาณวันที่ 2-3 ของโรค⁵
- เด็กร้องกวน กระสับกระส่าย¹
- ตัวเย็น สีผิวคล้ำ¹
- กระหายน้ำมากผิดปกติ ปัสสาวะน้อยลง หรือไม่ถ่ายปัสสาวะเป็นเวลานาน¹

หากคุณแม่พบว่าลูกป่วยมีไข้สูงต่อเนื่องและเริ่มมีอาการเข้าข่ายสัญญาณเตือนข้างต้น ควรรีบพาลูกไปพบแพทย์ทันที เพราะความล่าช้าเพียงนิดอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้หากไม่ได้รับการดูแลจากคุณหมอมอย่างใกล้ชิด การส่งลูกถึงมือแพทย์อย่างรวดเร็วที่สุดคือการปกป้องลูกรักที่ดีที่สุดค่ะ

ไข้เลือดออกในเด็กมีกี่ระยะ แต่ละระยะอาการ

เป็นอย่างไร

ไข้เลือดออกในเด็ก แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ตามความรุนแรงของโรค ดังนี้

ระยะเริ่มต้น หรือ “ระยะไข้สูง”

- มักเกิดขึ้นหลังจากได้รับการติดเชื้อ 4-7 วัน²
- เด็กมีไข้สูงตัวร้อนเฉียบพลัน 39-40 องศาเซลเซียส¹
- เช็ดตัวหรือปฐมพยาบาลเบื้องต้นแล้วแต่ไข้ยังไม่ลด และลูกยังคงตัวร้อนจัด¹
- อาจมีอาการอื่นร่วมด้วย เช่น เบื่ออาหาร ปวดศีรษะ คลื่นไส้ ปวดท้อง มีจุดเลือดออกตามลำตัว แขน ขา เป็นต้น¹
- ระยะนี้อาจยาวนานได้ตั้งแต่ 2-7 วัน²

ระยะวิกฤต

- ในระยะนี้ ไข้ของลูกจะมีอาการไข้ลดลงอย่างรวดเร็ว แต่คุณแม่อย่าเพิ่งวางใจนะค่ะ เพราะลูกอาจมีอาการทรุดลง เช่น กระสับกระส่าย มือเย็น ซีพจรเบา ปวดท้องมาก อาเจียน หรือถ่ายเป็นเลือด อาจนำไปสู่ภาวะช็อกหมดสติได้¹
- อาจเกิดภาวะแทรกซ้อนรุนแรง เช่น การรั่วของพลาสมา (Plasma) ในหลอดเลือดจนทำให้เกิดภาวะช็อก รวมถึงมีอาการเลือดออกตามอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย²
- ระยะนี้มักเกิดขึ้นภายใน 24-48 ชั่วโมง⁴ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่อันตรายมาก เด็กๆ ควรอยู่ในความดูแลของคุณหมอมอบอย่างใกล้ชิดเพื่อความปลอดภัยค่ะ

ระยะฟื้นตัว

- เมื่อลูกน้อยผ่านพ้นระยะวิกฤตมาได้แล้ว อาการจะเริ่มดีขึ้นอย่างรวดเร็วและค่อยๆ กลับสู่สภาวะปกติ¹
- สังเกตได้จากลูกจะเริ่มกลับมาสดใส ทานอาหารได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม เด็กบางคนอาจต้องใช้เวลาฟื้นฟูร่างกายอีกสักระยะเพื่อให้สุขภาพกลับมาแข็งแรงสมบูรณ์เหมือนเดิม²

ไข้เลือดออกในเด็ก ก็วันหาย

โดยปกติแล้ว หากลูกรักมีอาการไม่รุนแรงและอยู่ในความดูแลของแพทย์ โรคไข้เลือดออกในเด็กจะค่อยๆ ดีขึ้นและหายได้ภายใน 7-14 วัน หลังจากเริ่มมีอาการไข้คะ⁴ แต่ถ้าเด็กมีอาการป่วยมากและรุนแรงอาจใช้เวลาหลายสัปดาห์กว่าร่างกายจะมีสุขภาพแข็งแรงเหมือนเดิม²

ไข้เลือดออกในเด็กอันตรายไหม

ไข้เลือดออกในเด็กอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้หากเกิดภาวะแทรกซ้อนคะ แม้โดยทั่วไปจะพบได้ไม่บ่อยนัก แต่อาจเกิดขึ้นได้ในกลุ่มเสี่ยงที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ³

กลุ่มเสี่ยงที่ต้องเฝ้าระวัง

- กลุ่มเด็กเล็กที่มีอายุต่ำกว่า 1 ปี เพราะเด็กวัยนี้มีภูมิคุ้มกันต่ำ พอเกิดการติดเชื้อไวรัสเดงก็อาจทำให้เกิดอาการรุนแรงได้ ดังนั้น หากคุณแม่พบว่าลูกน้อยมีไข้สูงติดต่อกัน 2 วันและไข้ไม่ลดลงเลย ควรรีบไปพบแพทย์ทันที¹
- กลุ่มผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง เมื่อป่วยเป็นโรคไข้เลือด

ออกแล้วอาจมีอาการที่รุนแรงได้เช่นกันค่ะ¹

ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น

- ในเด็กที่มีไข้สูงอาจเกิดอาการชักจากภาวะสมองอักเสบได้³
- หากเด็กเกิดเลือดไหลออกบริเวณอวัยวะภายในร่างกาย หรือมีการไหลเวียนของเลือดล้มเหลว อาจทำให้เกิดอาการช็อกได้⁵
- ภาวะแทรกซ้อน เช่น ภาวะเลือดออกตามเนื้อเยื่อและอวัยวะภายใน ภาวะความดันโลหิตต่ำจนช็อก ภาวะการไหลเวียนเลือดล้มเหลว และภาวะไตวาย เป็นต้น³

การดูแลเด็กที่เป็นไข้เลือดออก

เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มียาต้านเชื้อไวรัสเดงกีโดยเฉพาะ คุณหมอจึงอาจพิจารณาการรักษาโรคไข้เลือดออกแบบประคับประคองตามอาการ⁵ เมื่อลูกน้อยป่วยเป็นไข้ให้คุณแม่ควรสังเกตอาการของลูกน้อยอย่างใกล้ชิด หากสงสัยว่าลูกป่วยเป็นไข้เลือดออกควรปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ไข้ผ้าเช็ดตัวลดไข้เป็นระยะๆ⁵ ด้วยน้ำธรรมดาหรือน้ำอุ่น สวมใส่เสื้อผ้าที่ไม่หนา และห่มผ้าด้วยผ้าห่มบางๆ¹
2. พยายามให้ลูกพักผ่อนมากๆ เพื่อให้ร่างกายได้ใช้พลังงานในการฟื้นฟูตัวเอง²
3. ให้อาหารตามคำสั่งแพทย์อย่างเคร่งครัด ไม่ควรซื้อยาให้ลูกน้อยกินเอง และห้ามให้เด็กกินยาแอสไพริน หรือไอบรูโพรเฟนโดยเด็ดขาด⁵ เพราะอาจทำให้เลือดออกได้ รวมถึงยาอื่นๆ ที่ไม่จำเป็น¹
4. ให้ลูกดื่มน้ำผลไม้ หรือน้ำเกลือแร่ตามแพทย์สั่งบ่อยๆ⁵ เพราะขณะที่ลูกมีไข้สูง อาเจียน หรือเบื่ออาหาร ร่างกายอาจขาดน้ำได้¹
5. เมื่อลูกอาการดีขึ้นให้ทานอาหารที่ย่อยง่ายและรสไม่จัด เช่น ข้าวต้ม โจ๊ก เป็นต้น งดอาหารที่มีสีดําหรือมีสีแดงคล้ายเลือด เพราะเมื่อลูกเกิดอาเจียนจะทำให้แยกไม่ออกว่าเป็นอาหารหรือเลือด¹
6. ควรเฝ้าระวังลูกน้อยอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะในช่วงเป็นไข้ 3-4 วันแรก⁵ หากลูกมีไข้ลดลง แต่มีอาการซึม ปวดท้องมากขึ้น มือเท้าเริ่มเย็น มีอาการกระสับกระส่าย แสดงว่าเริ่มป่วยเข้าสู่ภาวะวิกฤตให้รีบพบแพทย์ทันทีนะคะ¹

แนวทางการป้องกันไข้เลือดออกในเด็ก

เพื่อป้องกันลูกทำให้ห่างไกลจากโรค ไข้เลือดออกในเด็ก คุณแม่สามารถลงมือสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและลดความเสี่ยงในการเกิดโรคได้ด้วยวิธีดังต่อไปนี้ค่ะ

วิธีกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

- ยุงลายซึ่งเป็นพาหะนำโรคไข้เลือดออกในเด็ก มักชอบวางไข่ในน้ำนิ่ง คุณแม่จึงต้องกำจัดแหล่งน้ำขังทั้งในบ้านและรอบๆ บ้าน เช่น ถังน้ำ กระจ่างต้นไม้² จานรองขาตู้กับข้าวหรือโต๊ะกินข้าว แจกันดอกไม้ รางน้ำฝนที่อุดตัน อ่างบัว หรือเศษภาชนะแตกหักที่มีน้ำขัง เป็นต้น⁵
- ปิดภาชนะเก็บน้ำให้มิดชิด เช่น โอ่งน้ำ หรือใช้ตาข่ายไนลอนหุ้มฝาโอ่งก่อนปิดอีกชั้นหนึ่ง หรืออาจใส่ปลาหางนกยูง หรือปลาซอด หรือปลาหัวตะกั่วลงในภาชนะเก็บน้ำ หรือใส่ทรายกำจัดลูกน้ำในอัตรา 1 กรัมต่อน้ำ 10 ลิตร เมื่อเริ่มมีลูกน้ำให้ใส่ทรายฆ่า หรือใช้ขันทักเอาลูกน้ำออก⁵
- ล้างและเปลี่ยนน้ำในแจกันบ่อยๆ⁵
- วิธีกำจัดยุงในจานรองขาตู้มีหลายวิธีด้วยกัน เช่น ผสมน้ำกับเกลือแกง 2 ช้อนชา หรือน้ำส้มสายชูชนิด 5% ปริมาณ 1½ ช้อนชา หรือผงซักฟอก ½ ช้อนชา เป็นต้น นอกจากนี้ยังช่วยกำจัดมดได้ด้วยนะคะ⁵
- เทน้ำในจานรองกระจ่างต้นไม้ทิ้งทุก 7 วัน หรือใส่ทรายธรรมชาติลงไปให้ลึกประมาณ ¾ ส่วนของความลึกของจานรอง⁵
- ทำความสะอาดท่อระบายน้ำ และกำจัดน้ำขังตามจุดต่างๆ รอบบ้าน²

วิธีกำจัดยุงลายภายในบ้าน

- ฉีดพ่นน้ำยากำจัดยุงตามคำแนะนำ เพื่อประสิทธิภาพและความปลอดภัยต่อลูกน้อย²
- ฉีดพ่นน้ำยากำจัดยุงตามมุมบ้าน หรือเสื้อผ้าที่แขวน ด้วยน้ำผสมผงซักฟอก หรือน้ำยาล้างจาน หรือแชมพู หรือสบู่เหลวในอัตราส่วน 1 ต่อ น้ำ 4 ส่วน ในขวดสเปรย์⁵
- ใช้กับดักยุงไฟฟ้า เพื่อลดปริมาณยุงภายในบ้าน⁵

วิธีป้องกันไม่ให้ลูกน้อยถูกยุงลายกัด

- ทายากันยุงบนสูตรอ่อนโยนสำหรับเด็ก² หรือจูดยากันยุงในบริเวณที่ถ่ายเทเพื่อไล่ยุง⁵
- ควรให้ลูกใส่เสื้อแขนยาว กางเกงยาว และใส่ถุงเท้า ป้องกันยุงกัดผิวหนัง²
- ให้ลูกน้อยนอนในมุ้งที่ปิดสนิท² หรือในห้องที่มีมุ้งลวดกันยุง⁵
- ไม่พาลูกน้อยไปอยู่ในบริเวณที่อับลม หรือมุมมืดของบ้าน⁵
- พาลูกไปรับวัคซีนป้องกันไข้เลือดออก โดยคุณแม่ควรปรึกษาแพทย์ก่อนให้ลูกฉีดวัคซีนนะคะ

ไข้เลือดออกในเด็ก สามารถป้องกันได้หากคุณแม่หมั่นกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายภายทั้งภายในและรอบๆ บริเวณบ้านอย่างสม่ำเสมอ หากลูกมีอาการมีไข้ให้คอยสังเกตอาการของลูกอยู่เสมอ และเช็ดตัวลูกเป็นระยะๆ หากลูกมีไข้สูงไม่ลดหรือมีอาการที่สงสัยว่าลูกป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก ให้รีบพาไปพบแพทย์นะคะ เมื่อกลับมาดูแลต่อที่บ้านคุณแม่ควรดูแลลูกน้อยอย่างใกล้ชิด และให้พักผ่อนอย่างเต็มที่ เมื่อลูกอาการดีขึ้นให้เริ่มทานอาหารอ่อนที่ย่อยง่าย ควบคู่กับการกินนมแม่ นะคะ เพราะในนมแม่มีสารอาหารมากกว่า 200 ชนิด รวมถึงแอลฟาแล็ค สฟิงโกไมอีลิน (Alphalac Sphingomyelin) ดีเอชเอ (DHA) และ โอเมก้า 3,6,9 (Omega 3,6,9) ที่มีส่วนสำคัญต่อการเจริญเติบโตของระบบประสาทและสมองของลูกน้อย ช่วยให้ ลูกน้อยฟื้นตัว ได้เร็วขึ้นและมีสุขภาพที่ แข็งแรงสดใส เหมือนเดิม

บทความแนะนำสำหรับคุณแม่มือใหม่

- โรคซาง คือ? โรคซางในเด็กมีจริงไหม เกิดจากอะไร ป้องกันได้หรือเปล่า
- ลูกอ้วกไม่มีไข้ท้องเสีย เกิดจากอะไร รับมืออย่างไรดี
- วิธีลดไข้ทารกแรกเกิด เร่งด่วน ทารกเป็นไข้ ตัวร้อน พร้อมวิธีวัดไข้
- ลูกปวดท้องตรงสะดือเป็น ๆ หาย ๆ เกิดจากอะไร พร้อมวิธีดูแล
- อยากให้ลูกแข็งแรง? สร้าง "ระบบภูมิคุ้มกัน" ให้ลูกน้อย ไม่ป่วยบ่อย

อ้างอิง:

โรคไข้เลือดออก โรคระบาดที่เกิดได้จากมุมอับของตัวบ้าน, โรงพยาบาลรามาธิบดี
https://www.ram-hosp.co.th/th/news_detail/276

โรคไข้เลือดออก อาการ สาเหตุ รู้ทันป้องกันได้, คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
<https://www.rama.mahidol.ac.th/ramachannel/article/โรคไข้เลือดออก-อาการ...>

ภาวะแทรกซ้อนอันตราย จากไข้เลือดออก, โรงพยาบาลบางปะกอก สมิทรพราการ
https://www.bpksamutprakan.com/care_blog/view/308

ไข้เลือดออก ภัยใกล้ตัวจากยุงลาย, โรงพยาบาลกรุงเทพ
<https://www.krungthaihospital.com/dengue-hemorrhagic-virus/>

โรคไข้เลือดออก สำหรับประชาชน และเครือข่ายภาคประชาคม, สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
[https://ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor2//files/หนังสือไข้เลือดออก%20\(ส...](https://ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor2//files/หนังสือไข้เลือดออก%20(ส...)

คำแนะนำประชาชน เรื่อง การนำวัคซีนป้องกันไข้เลือดออกมาใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันควบคุมโรคในประเทศไทย, กองโรคป้องกันด้วยวัคซีน กรมควบคุมโรค
<https://www.pidst.or.th/A580.html>

อ้างอิง ณ วันที่ 28 มกราคม 2569

แชร์ตอนนี้